

Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22200>

Öz

Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği, bireylerin **sosyotelizm** davranışlarına veya düşüncelerine ne ölçüde maruz kaldıkları veya bu durumların çevrelerinde algıladıklarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Derya Orhan-Göksün tarafından 2019 yılında Türkçe'ye **uyarlanmıştır**. Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültürü bağlamında geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, **sosyal psikoloji** alanında, sosyotelistik eylemlerin algılanan çevresel etkilerini değerlendirmede önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyotelizm, psikometrik özellikler, uyarlama, sosyal çevre, maruz kalma, psikolojik ölçek, **Derya Orhan-Göksün**.

Yazarlar

Derya ORHAN GÖKSÜN

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin günlük yaşamlarında veya sosyal çevrelerinde gözlemledikleri **sosyotelik** davranışlara ne düzeyde maruz kaldıklarını belirlemektir. Bu maruz kalma düzeyi, bireyin kendi **sosyal biliş** süreçlerini, davranışlarını ve genel iyilik halini anlamak için kritik bir değişken olabilir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, Türk popülasyonunda bu yapıyı geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilme ihtiyacını karşılamayı hedeflemiştir.

Uyarlama çalışması, aynı zamanda, sosyotelizm gibi nispeten yeni bir psikolojik yapının kültürel sorunları ötesi geçerliliğini incelemeye ve Türk akademik literatürüne bu alanda bir araç kazandırmaya hizmet etmiştir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği, temel olarak "**Sosyotelizme Maruz Kalma**" yapısını ölçmektedir. Sosyotelizm, literatürde genellikle kişinin kendisi dışındaki sosyal dünyanın gerekliliklerine aşırı odaklanması, sosyal kaygı veya sosyal baskı algısıyla ilişkilendirilen bir eylemdir. Maruz kalma boyutu ise, bireyin bu tür eylemleri kendi çevresinde ne kadar sık deneyimlediği veya gözlemlediği ile ilgilidir.

Bu yapı, bireyin algılanan sosyal çevresinin stres verici veya zorlayıcı niteliğini yansıtır. Yüksek

maruz kalma puanları, kişinin etrafındaki sosyal etkileşimlerin yüksek düzeyde sosyotelik özellikler taşıdığına dair güçlü bir algıyı işaret eder. Bu durum, potansiyel olarak anksiyete, stres veya sosyal uyum sorunları ile ilişkilendirilebilir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında geçerlik analizleri, orijinal yapının kültürel bağlamda korunup korunmadığını incelemek üzere gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışmaları genellikle yapı geçerliliği (doğrulayıcı ve/veya açıcı faktör analizleri) ve ölçüt geçerliliği (ilgili psikolojik yapılarla korelasyonlar) incelenir.

Orhan-Göksün (2019) tarafından yayınlanan makalede, ölçeğin yapı geçerliliğine dair detaylı sonuçlar sunulmaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin zaman içinde ve farklı denekler arasında tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini değerlendirir. Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı temel psikolojik yapıyı ölçmek üzere birbiriyle tutarlı olduğunu gösterir. Orhan-Göksün (2019) çalışmasında sunulan güvenirlilik verileri, Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği'nin Türkçe formunun yüksek düzeyde güvenilir olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal faktör yapısını Türkçe örneklemede de geçerli olup olmadığını test etmek amacıyla faktör analizleri kullanılmıştır. Bu süreç, genellikle Açıcı Faktör Analizi (AFA) ile başlar ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilir.

Faktör analizinin sonuçları, Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği'nin tek boyutlu veya çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyar. Bu yapı, sosyotelizme maruz kalmanın farklı alt bileşenlerini (örneğin, algılanan rekabet, sosyal zorlama) içerip içermediği hakkında bilgi sunar. Detaylı faktör yükleri ve uyum indeksleri, referans makalede mevcuttur.

Ölçme Aracı Detayları

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal ölçek genellikle Likert tipi derecelendirme kullanır (örneğin, 1=Kesinlikle

Katılım yorum, 5=Kesinlikle Katılım yorum). Uyarlamada da bu formatın korunduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde uygulanmaktadır.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması için kullanılan örneklem detayları (örneklem büyüklüğü, demografik özellikler) referans makalede belirtilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Sosyal karışılma, **sosyal baskı**, kültürel uyarlama, psikoloji, sosyal bilimler, geçerlilik, güvenilirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Kodu: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: dorhan@adiyaman.edu.tr

Yazın Adresi: Derya ORHAN GÖKSÜN, Adıyaman Üniversitesi (Detaylı adres referans makalede bulunabilir).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Derya Orhan-Göksün tarafından 2019 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Akademik amaçları kullanımları için genellikle yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari veya geniş çaplı kullanımları için yazarın izni gereklidir.

Ölçeğin orijinal akademik yayın bağlantısı Dergipark üzerinden erişime açıktır.

Kaynaklar

Orhan-Göksün, D. (2019). Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 657-671.

Makalenin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [genel-sosyotelizme-maruz-kalma-olcegi-toad.pdf](https://dergipark.org.tr/tr-soz/genel-sosyotelizme-maruz-kalma-olcegi-toad.pdf)

Dergipark üzerinden makaleye erişim: dergipark.org.tr

Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, telif hakkı korumaları veya yazarın izni olmaksızın bu platformda yayınlanmamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için lütfen Orhan-Göksün (2019) referans makalesine başvurunuz veya sorumlu yazar Derya Orhan-Göksün ile iletişime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM